

Täysistunto

Torstai 4.2.2016 klo 15.59—21.43

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 146/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu

19.33 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koetan olla tiivis tässä luonnonsuojelulain muuttamisessa.

Hallituksen yksi kärkihanke on poistaa turhaa byrokratiaa ja tehostaa julkisen sektorin toimintaa. Tässä lakiesityksessä tehdään juuri tätä tinkimättä kuitenkaan luonnonsuojelun tasosta.

Esimerkiksi tämä luonnonsuojelualueiden maastomerkinnän keventäminen: Nykyisin, GPS-aikana, tiedetään kyllä maastossa liikuttaessa aika tarkkaan se sijainti. Nyt luovutaan siitä, että ihan kaikki suojelualueet tarvitsisi maastossa kepittää. Kansallispuistot, luonnonpuistot edelleenkin merkitään, plus alueet, joilla on esimerkiksi mairinnousukielto lintujen pesimäalueen takia. Metsähallituksen arvion mukaan tästä tulee lähivuosina useamman miljoonan euron säästöt, kun luovutaan siitä, että kaikkien suojelualueiden pitäisi olla maastoon merkattuna. Ne ovat kartalla, niistä on paikkatieto olemassa; GPS kertoo vaikkapa motokuskille, ettei vahingossa lipsahda väärälle puolelle. Selvää säästöä ja byrokratian purkua.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskeva rajauspäätösmenettely poistuu. Jälleen kerran: Edelleen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat on yhtä hyvin suojeltu kuin aiemminkin, mutta nyt ely-keskuksilta ei enää edellytetä, että hallintopäätös tehdään jokaisesta esiintymispaikasta. Ely-keskukset edelleen tarjoavat metsäammattilaisille ja metsänomistajille neuvontaa. Jos tullaan semmoiseen hankalaan tilanteeseen, että — vaikka metsäammattilaiset ovat tätä kymmenen vuotta tehneet — tulee kohde, missä ei oikein tiedetä, miten toimittaisiin, niin ely-keskuksen puoleen voi kääntyä, mutta se ei ole semmoinen automaatti, että aina täytyy tulla ely-keskuksesta rajaaja ja sitten tehdään hallintopäätöksiä. Jälleen poistetaan byrokratiaa, säästetään veronmaksajien rahoja.

Tässä tämän lakiesityksen pääsisältö.

19.35 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa koskevan rajoitusmenettelyn poistaminen on hyvä asia, vaikkei varmasti moni kansalainen ole sellaisesta menettelystä ollut kyllä tietoinenkaan. Se kuitenkin tiedetään, että liito-orava on suomalaisille kovinkin kallis luontokappale. Eräs kummallisimmista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

asioista, joihin törmäsin aloittaessani poliittista uraani kotikaupunkini teknisessä lautakunnassa, oli liito-oravan järjestöjen suurelta tuntuva painoarvo kaavoituksessa. Tuntui, että laki suojeli melkein enemmän liito-oravaa kuin ihmistä. Siltäkin pohjalta tuen kaikkia esityksiä tämän EU-lähtöisen järjestömyyden karsimisesta.

Luonnonsuojelualueiden maastomerkintää koskevalla muutoksella vähennetään viranomaistehtäviä, kun luovutaan maastomerkinnöistä. Kaiken kaikkiaan se tarkoittaa jopa noin 6 miljoonan euron säästöä sillä 30 000 kilometristä 6 000 kilometriin vähenevällä merkinnällä, kun jokaisen kilometrin hinta on noin 250 euroa.

Arvoisa puhemies! Tuntuu hienolta ja osin uskomattomalta, että pelkästään maastomerkintää tehostamalla voidaan saada melkein 6 miljoonan euron säästöt — melkoista tuhlaus- ta on ollut aiemmin. Hallituksen esitys on molemmilta osiltaan kannatettavaa normienpur- kua entisen purun jatkoksi.

19.37 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Byrokratian purkupuolella on ym- päristöhallinto meidän koko tässä systeemissä edistynyt kaikkein parhaalla tavalla, elikkä me olemme saaneet todella monta esitystä jo aikaiseksi, ne ovat konkreettisia asioita. Mut- ta mikään näistä esityksistä ei ole yhtään heikentänyt suojelun tasoa vaan järkeistänyt näitä toimintoja, ja on saatu sillä tavalla rahat järkevämmiin käyttöön, mikä vastaa paremmin luonnonsuojelua eikä vain sitä pelkkää byrokratiaa. Elikkä on todellakin edetty reippain as- kelin mutta hyvin harkituin askelin.

On keskityttävä sellaiseen suojeluun, joka oikeasti edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä, ja luovuttava sellaisista suojelulla perustelluista säännöksistä, jotka vain aiheut- tavat tarpeetonta lisätyötä. Meidän on huomioitava näissä merkintäasioissa, että olennai- nen merkintä säilyy yhä ja ne merkinnät, mitkä siellä luonnossa tällä hetkellä ovat, ovat siellä ja pysyvät ja nyt sitten vain tiettyjä suojelualueita ei tulla merkitsemään. Se ei hei- kennä todellakaan suojelun tasoa, vaan se tarkoittaa sitä, että meillä on valtava määrä eri- laisilla säädöksillä suojeltuja alueita. Tämä myöskin parantaa meidän ihmisten näkemystä sitä kohtaan, että kaikki luontomme on arvokasta. Ja sen lisäksi, mitä meillä on säädöksillä säädetyjä suojelualueita, myös me maanomistajat olemme omalta osaltamme suojelleet aika paljon erilaisia alueita, joita ei ole missään laissa virallisesti merkitty eikä tarvitse luontoon merkitä, vaan me jokainen tiedämme sen, että luonnossa on paljon merkittävää suojeltavaa aluetta.

19.38 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Näistä säästökohteista tämä, että kaikkia luon- nonsuojelualueita ei merkitä enää maastoon, on digikarttojen aikakaudella ihan järkevä kohde, edellyttäen, että sitten näissä digikartoissa tämä informaatio on.

Mutta hallituksen esitystä liito-oravarajausten poistamisesta pidän ongelmallisena myöskin hakkuita tekevien tahojen oikeusturvan kannalta. Liito-orava on sinänsä sellai- nen poliittinen eläin, joka herättää paljon tunteita, kuten tässäkin jo on vilahtanut. Ja myös liito-oravien lukumäärästä Suomessa on käyty asiantuntijaväittelyä. Ymmärtääkseni asian- tuntijat ovat kuitenkin kaikki sitä mieltä, että liito-oravakanta on heikkenemässä, ja sehän on se kaikkein olennaisin asia tietää. Luonnonsuojelujärjestöt ovat puhuneet, että tässä on kysymys heitteillejätöstä. Itse katsoisin, että kysymys on hyvin paljon nimenomaan oi- keusturvasta. Pahoin pelkään, että tulemme näkemään tapauksia, joissa liito-oravan elin- piirejä hakataan ja sitten hakkuut suorittanut sanoo, että ei ollut sitä informaatiota olemas- sa. No, ministeri sanoi, että näillä toimijoilla tämä huolenpitovelvollisuus asiasta on, mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

sitten käytännön elämässä voi hyvinkin olla tilanteita, joissa sitten nämä asiat näyttävät tosielämässä paljon epäselvemmiltä. Pidän huonona tätä liito-oravamuutosta, mitä hallitus esittää.

19.40 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassilta haluaisin kysyä siitä, että kun liito-oravakanta uhanalaisten listaan laitettiin, niin arvioitiin, että niitä on noin 60 000 kappaletta. Nyt niitä on 286 000 yksilöä ollut jo vuonna 2006, ja varmasti kanta koko ajan vielä on mennyt ylöspäin. Eli millä perusteella se nyt sitten heikkenee niin paljon? Mutta niin kauan kuin liito-orava on siellä uhanalaisten listalla, meidän on siitä huolehdittava, ei siinä mitään, mutta on ihan järkevää tehdä tämäntyyppisiä toimia, mitä nyt, ettei käytetä liikaa viranomaisten paukkuja siihen, että tehdään hallintopäätöksiä ja merkitään erilaisia reviiirejä sitten sinne maastoon. Minun mielestäni se ei todellakaan ole järkevää, ja gepsin aikana ylipäättään näitten alueitten merkitseminen maastoon, kaikkien luonnonsuojelualueitten, ei todellakaan ole järkevää. Tekniikkaa kun on, niin käytettäköön sitä.

19.42 Nasima Razmyar sd: Arvoisa rouva puhemies ja hyvä ministeri! Aluksi myös minä yhdyn näihin kiitoksiin hyvistä muutoksista, mitä tämä ehdottomasti sisältää. Yksi niistä on juuri tämä luonnonsuojelualueiden merkitseminen maastoon, mikä on tietenkin näin digitalisaation aikaan erittäin positiivinen ja hyvä asia, ja se on myös ennen kaikkea säästökohde, mikä on tietenkin hyvä sekin. Ja sitten lisäksi luonnonsuojelulain poikkeuslupien siirtyminen ely-keskuksille on myös järkevää, koska siellähän parhaiten tiedetään, mitä alueilla tapahtuu.

Mutta myös minä esitän huolenaiheeni liittyen tähän, mitä edustaja Hassi jo esitti, eli muutokseen näiden liito-oravien osalta. Edelleenkin en ihan saanut tästä ministerin hyvästä alustuksesta huolimatta selvää siitä, millä tavalla ja millä menetelmillä näitä rajauspäätöksiä tultaisiin korvaamaan. Ja minä ottaisin kyllä ihan vakavasti myös näiden luonnonsuojelujärjestöjen huolen siitä, että tässä voi pahimmillaan olla kyseessä myöskin heitteillejätö.

19.43 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Pitää kyllä ministeri Tiilikaista kiittää. Teidän johdollanne byrokratianpurku on kyllä lähtenyt todella vauhdikkaasti ja hyvällä mallilla käyntiin, ja tänne meille nyt satelee näitä esityksiä, joita sitten eduskunnassa käsittelemme ja koetamme viedä eteenpäin. Kyllä nämä ovat sen kaltaisia uudistuksia, jotka — jo se kuuluisa maalaisjärkikin näin sanoo — pitää toteuttaa. Jos meillä kerran tekniikka kehittyy, digiaika mahdollistaa meille paikantamiset luonnonsuojelualueista ynnä muista, niin miksi ihmeessä pitäisi esimerkiksi maisemaa rumentavia tekijöitä mennä sinne maastoon sitten vielä laittamaan? Ja on äärimmäisen tärkeää, että saadaan säästöjä aikaan. Me olemme niin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa Suomessa tällä hetkellä, että kaikki ne miljoonat, mitä me pystymme keräämään, pitää ilman muuta saada hyödynnettyä.

Tästä liito-orava-asiasta olen kyllä hieman eri mieltä edustaja Hassin ja Razmyarin kanssa. Kyllä liito-orava on melko lailla kalliiksikin tullut tuolla eri rakennushankkeitten yhteydessä. Jokainen, joka luonnossa liikkuu ja on pikkuisenkin sen kanssa tekemisissä, näkee, että liito-oravia on paljon tässä maassa olemassa. Vaikka se siellä listalla on, niin käytännössä ja todellisuudessa se ei uhanalainen eläin ole, kyllä siellä on liito-oravalla jatkossakin mahdollisuuksia elää ja paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

19.45 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Pidän myönteisenä sitä, että näiden luonnonsuojelualueiden maastomerkinnöistä luovutaan. Sillä saavutetaan useamman miljoonan säästö, ja näitä rahoja ainakin itse ohjaan mieluummin siihen opasteiden ja muiden kehittämiseen esimerkiksi, että ihmiset osaavat käyttää näitä alueita hyvällä tavalla ja vastuullisella tavalla.

Tässä keskustelussa on nyt kyllä väärin puhuttu liito-oravasta. Liito-orava ei enää ole uhanalaisten lajien listalla. Itse asiassa olemme saaneet hyvää tulosta aikaan näillä suojelutoimenpiteillä, ja uhanalaisten nisäkkäiden ahdinko on Suomessa helpottunut. Esimerkiksi euroopanmajava, karhu, ilves ja liito-orava eivät enää ole näillä listoilla. Ne ovat silmällä pidettäviä, eikä yhdenkään lajin tilanne ole huonontunut. Eli olemme menneet hyvään suuntaan, ja silloin on tärkeää myös pohtia sitä, että tässä päätöksessähän nyt vain luovutaan tästä byrokraattisesta hallintopäätöksestä mutta ei vielä hölennetä tätä tilannetta muuten. Täällä on viitattu siihen, että meillä on paljon erilaisia hankkeita, jotka ovat jääneet toteutumatta liito-oravien suhteen, ja kyllä itse toivon, että seurataan tarkasti myös sitä, missä vaiheessa voidaan tietyissä tapauksissa jopa jo lähteä siitä joustamaan, niin että näitä hankkeita voitaisiin eteenpäin viedä. Eli liito-orava poistui siis uhanalaisten lajien listoilta, eli tässä on saavutettu hyvää tulosta.

19.46 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tästä liito-oravasta: Liito-oravan nykyinen tarkkailumenetelmähän on kallis eikä välttämättä edes kovin toimiva eikä tarkoituksenmukainen systeemi. Elikkä ne varat, mitä käytetään tähän liito-orava-asiaan tällä hetkellä, voidaan jatkossa käyttää järkevämällä tavalla. Sen takia esitänkin ministeriölle ja toivon, että sieltä tulee toimenpiteitä siitä, miten uudella tavalla aletaan toimimaan tämän liito-orava-asian kanssa, jotta tämä tarkkailu, missä niitä on, on todellakin ajankohdista ja päivitettyä koko ajan, sillä meillä on tällä hetkellä se ongelma, että lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelypäätökset liito-oravan osalta myös ovat voineet synnyttää pitkäjänteisiä oikeusprosesseja, joiden aikana tämä käräjäoikeuden kohteena ollut liito-orava onkin saattanut muuttaa asuinpaikkansa toiseen paikkaan. Elikkä olennaista on se, että liito-oravat myöskin muuttavat paikkaansa koko ajan, ja sen mukaan tässä sitten tulee elää.

19.47 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Savolalle toteaisin, että meidän olemme kaikki ihan samaa mieltä tästä luonnonsuojelualueiden maastomerkintäasiasta, mutta sen sijaan liito-oravarajausasia on toinen kysymys. Siinä ei ole kysymys siitä, että maastomerkintä korvattaisiin digitaalisella merkinnällä, vaan että näistä rajauksista luovutaisiin.

Tässä on esitetty hiukan harhaanjohtavaa tietoa liito-oravan uhanalaisuusstatuksesta. Se on uhanalaisten listalla, mutta sen luokitus uhanalaisten listalla on muuttunut vaarantuneesta silmällä pidettäväksi. Minun täytyy sanoa, että minä en ihan ymmärrä tätä logiikkaa, kun samassa julkaisussa kuitenkin todetaan, että sen kanta on pienentynyt 22,7 prosenttia, mutta koska se pieneni vähemmän kuin edellisessä luokituksessa, niin sitten on muutettu sitä luokitusta vaarantuneesta silmällä pidettäväksi.

Edustaja Kalmari totesi lukuja. Itse viittasin juuri tähän asiaan omassa alkuperäisessä puheenvuorossani, kun totesin, että tutkijat kiistelevät näistä absoluuttisista lukumääristä. Todella, vuonna 2006 tutkijat arvioivat, että lukumäärä on 140 000 naaraa. Myöhemmissä tutkimuksissa kuitenkin saatiin se tulos, että tämä oli yliarvio, mahdollisesti jopa kolminkertainen yliarvio, sen kannan todellisesta koosta. Minä olen ymmärtänyt tutkijoiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

viestin siten, että kaikki ovat yksimielisiä siitä, että kanta on pienentynyt, eli liito-oravan suhteen emme suinkaan voi katsoa, että asiat olisivat hyvin.

19.49 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Niin, tässä esityksessä on todella minunkin mielestäni kaksi hyvää esitystä ja yksi, jota ei ole ehkä ihan loppuun asti harkittu. Sinänsä ymmärrän hyvin sen, että tämä rajauspäätös, oli nyt mistä eläimestä tai luonnonsuojelukohteesta hyvänsä kyse, on hieman byrokraattinen ja turhankin raskassuotuinen menetelmä, ja sikäli olen aivan samaa mieltä, että jokin kevyempi toimenpide tai menettely olisi hyvä löytää. Mutta en kyllä näe, että hallituksen esityksessä olisi esitetty sitä, mikä tällainen kevyempi toimenpide tai menetelmä olisi, niin että se turvaisi juurikin vaikkapa maanomistajan oikeusturvan. Tiedän tuolta omasta maakunnastani useita esimerkkejä siitä, minkälaisiin vaikeuksiin on ajaututtu, kun rajauspäätöksiä ei ole tehty, ja kun maanomistaja on yrittänyt puolustautua sitten sillä, jos onkin sattunut liito-orava omaan metsikköön, että ei ole ollut sitä rajauspäätöstä, niin kyllä siinä huonosti on taitanut käydä. Mutta joka tapauksessa jopa 60 prosenttia näistä viranomaisen maastotarkistuksista liito-oravan suhteen ei ole suinkaan johtanut rajaamispäätöksen tekemiseen vaan rajaamattajättämispäätökseen, eli tässä täytyy vähän näitä mittasuhteitakin muistaa.

Se, mikä on sitten lajin kannan koko, on semmoinen kiva tietää -asia, mutta se ei ole oikeastaan ollenkaan ratkaisevaa sen suhteen, mikä on lajin uhanalaisuusluokitus. Ja tämä kyseinen oravanisäkäshän on uhanalainen laji, kuten tässä todettiin. Ei se sieltä listalta ole poistunut, luokitus vain on muuttunut. Olennaista on se, mikä on sen kannan kehitys, mihin suuntaan ollaan menossa, ja sehän on laskeva. Se on hidastunut, se kannan kehityksen heikkeneminen, mutta se on edelleen laskeva, ja siihen perustuu se, että kanta on edelleen uhanalaisten lajien listalla. Ymmärrän kyllä, että tuo pikkunisäkä (Puhemies koputtaa) herättää kiivastusta, mutta (Puhemies koputtaa) kovin vaaraton se on. Omassa kotikunnassani kaavoitus on kyllä saatu hyvin yhteensovitettua.

19.52 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vieläkin haluan teiltä varmentaa, koska silloin kun uhanalaisten lajien listalle liito-orava laitettiin, niitä arvioitiin olevan noin 60 000, ja nyt joka tapauksessa kaikki arviot varmasti ovat sitä mieltä, että pesiviä naaraista on yli 100 000: millä perusteella se kanta on voinut heikentyä? Jos se yksittäisenä vuotena hieman heikentyy, niin minä en oikein ymmärrä tätä keskustelua. Jos se heikentyy vaikka siitä 240 000:sta, niin okei, sen myönnän, mutta ei se siitä alkuperäisestä 60 000:sta aivan varmasti ole heikentynyt, jolloin mielestäni pitäisi kustannusnäkökulmasta miettiä tulevaisuudessa, että vaikka tämä on tärkeä laji, niin ei tehtäisi ihan yhtä järjettömiä päätöksiä kuin oli esimerkiksi Turku—Helsinki-moottoritie aikanaan, jonne 10 miljoonaa laitettiin liito-oravien suojelun takia lisää rahaa. Mittasuhteet täytyy säilyttää näissä suojelupäätöksissä.

19.53 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin olen suuri kohtuullisuuden kannattaja, tässäkin asiassa. Totean kuitenkin, että ei varmaan meidän tässä salissa ole syytä ryhtyä puoskaroimaan ja esiintymään orava-asiantuntijoina vaan, kuten muussakin hyvän hallintotavan mukaisessa päätöksenteossa, luottaa siihen asiantuntijatietoon, mitä meillä saatavilla on, ja se asiantuntijatieto sanoo: tammikuussa 2016, kun tämä uusi uhanalaisten nisäkkäiden luettelo julkaistiin, sen raportin yhteydessä todetaan myös liito-oravasta, että uhanalaisuusluokan muuttumista silmällä pidettäviin ei pidä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

kuitenkaan tulkita niin, että liito-oravan tilanne olisi paranemassa. Sehän, miksi siellä alun perin on arvioitu kannan kooksi 60 000 ja nyt on yli 100 000, johtuu siitä, ja se on näistä raporteista myös luettavissa, että kannan koon arviointimenetelmät ovat parantuneet ja lajin tuntemus ja lajin levinneisyyden kartoittaminen Suomessa on parantunut. Kyllä minä uskon näihin asiantuntijaraportteihin enemmän (Puhemies koputtaa) kuin meidän omaan mututuntumaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhelistaan.

19.54 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Minulla on tässä edessäni Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015 -asiakirja, ja tässä sanotaan aivan yksiselitteisesti: uhanalaisia lajeja ovat ripsisiippa, pikkulepakko, susi, naali, hilleri, ahma ja saimaannorppa. Tällä listalla ei ole enää liito-oravaa, niin kuin te täällä annatte väärin ymmärtää, että se olisi si tällä listalla. Sitä ei ole tällä listalla, vaan se on listalla "silmällä pidettäviä lajeja", jolla ovat siis liito-orava, euroopanmajava, kenttämyyrä, karhu, ilves, itämerennorppa ja metsäpeura. Punaiselta listalta poistui kaksi lajia: metsäjänis ja saukko.

Itse asiassa tämän koko suojelun yksi erikoisuus löytyy Kainuusta. Kumpaa tässä nyt ollaan enempi suojelemassa? Kainuun metsäpeurakanta on esimerkiksi 2000-luvulla puolittunut. Syynä on se, että toinen tällä listalla ollut laji, susi, on siellä lisääntynyt. Nyt pitäisi kyllä kysyä näiltä meidän innokkailta luonnonsuojelijoilta: Suojelemmeko me sutta nyt niin kauan, että meillä ei ole enää metsäpeuraa, jota suojella? Vai olisiko tässä suojeleinnossakin syytä löytää tasapainoa niin, että suomalaisessa metsässä voisivat säilyä tulevaisuudessakin hienot metsäpeurat ja niitä susiakin siellä, missä ihmisiä on?

19.56 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy vähän kyllä todeta, kuten tämän iltapäivän salikeskustelussa aikaisemmin edustaja Haglund totesi, että hän ei kansantaloustieteilijänäkään ymmärtänyt aivan kaikkia finanssipolitiikan kiemuroita: minä totean, että en luonnontieteilijänä nyt aivan ymmärrä arvoisan edustaja Heinosen tulkintaa. Te, edustaja Heinonen, luettelitte tuossa äsken alkuun kaikki Suomen äärimmäisen uhanalaiset lajit ja sitten perään pitkän liudan silmällä pidettäviä ja vähän vähemmän uhanalaisia lajeja. Mutta te voitte, edustaja Heinonen ja kaikki muutkin, tarkistaa, vaikka Lukesta tai Suomen ympäristökeskuksesta, miten tämä uhanalaisuusluokitusjärjestelmä menee, ja se menee niin, että nämä kaikki luetellut lajit ovat uhanalaisia, jotkut enemmän ja jotkut vähemmän.

19.57 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä luen suoraan, mitä tässä sanotaan. Tässä sanotaan yksiselitteisesti: "Uhanalaisia lajeja on seitsemän, mikä on neljä lajia vähemmän kuin aiemmin." Näin sanovat asiantuntijat. Minä luotan näihin enempi kuin teihin, edustajakollega. Täällä on lista, jonka äsken luettelini, uhanalaisia lajeja ovat ne ja ne ja ne, ja sen jälkeen kerrotaan, että liito-orava ei enää niissä ole. Ei tätä saa nyt, arvoisa edustajakollega, puhumalla punaiseksi, kun enää eläin ei sillä listalla ole.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten mennään puhujalistaan — silmällä pitäen täältä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

19.57 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen todella kiitollinen siitä, mitä Heinonen toi esille muun muassa tästä Kainuun metsäpeuran tilanteesta, elikkä siitä sen, mikä meille on tärkeää, onko meille tärkeää suden suojelu vai se, miten meidän metsäpeurakantamme selviää. Metsäpeurakanta on muuten kuolemassa sukupuuttoon, siis täydellisen totaalinen tilanne.

Mutta sitten mennään vielä tähän liito-oravaan. Ihan tämmöinen mielenkiintoinen kysymys tuli mieleen, että paljonko meidän luontomme voi edes maksimissaan kantaa liito-oravia. Onko liito-orava ollut luonnossamme aina myös tämmöinen suurella kannalla oleva eläin? Meidän pitäisi tällä hetkellä muutenkin pystyä miettimään ja keskustelemaan laajemmin suojeltavien eläinten asioista, mitä asioita meidän on oikeasti tarkoituksenmukaisesti suojella. Jo pelkkä keskustelu ja tutkimus vievät tällä hetkellä hyvin paljon aikaa, ja minä en tiedä, onko meillä kokonaisvaltaista suunnitelmaa olemassa, miten näiden suojeluasioiden kanssa mennään eteenpäin.

Sitten uhanalaisuuden arvioinnista. Erityisesti minua kiinnostaa se, että meillä on liito-oravan lisäksi muitakin eläimiä, joitten uhanalaisuudesta tai silmälläpitämisasiasta tulisi keskustella enemmänkin, muun muassa merimetso, valkoposkihanhi ja tällaisia lajikkeita, jos miettii, kuuluvatko ne meidän luontoomme ja missä määrin ne kuuluvat luontoon.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Hassi ja sen jälkeen ministeri.

19.59 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on keskustelu poukkoillut aika paljon ohi sen, mitä tämä lakiesitys varsinaisesti sisältää. Tässä ei nyt käsitellä kaavoitusta eikä tässä käsitellä sitä, mitä lajeja lainsäädäntö määrää suojelemaan, vaan liito-oravan osalta käsitellään sitä, millä tavalla viranomainen auttaa metsätalouden toimijoita tietämään, miten toimia laillisesti. Tämä asia tässä nyt heikkenee.

Menetelmät, joilla on arvioitu liito-oravan kantaa, ovat vuosien varrella muuttuneet, tarkentuneet ja kehittyneet. Joka tapauksessa kolmen viimeisen kanta-arvion tulos on se, että edellisellä arviointivälillä arvioitiin, että liito-oravan kanta on heikentynyt 30 prosenttia, ja nyt se on heikentynyt (Anne Kalmari: Kuudestakymmenestä tuhannestako?) vähemmän eli 22,7 prosenttia, kuitenkin heikentynyt. Riippumatta siitä metodista, millä sitä absoluuttista lukumäärää on arvioitu, kannan kehityksen suunnan arvio on tämä, ja se on yksi syy siihen, että pidän edelleen valitettavana tätä heikennystä, mitä hallitus esittää siihen viranomaisinformaatioon, mitä liito-oravan esiintymisalueista metsätalouden toimijoille annetaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä edustaja Hoskosen puheenvuoro ja sen jälkeen ministeri.

20.01 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vain lyhyesti tähän liito-oravakeskusteluun haluan omalta osaltani muutaman sanan sanoa. Kaikki metsäammattilaiset ovat suorittaneet nämä riittävät kurssit tästä tunnistamisesta ja siitä, miten menetellään erilaisten uhanalaisten lajien kanssa, miten suunnitellaan leimikot ja niin edelleen. Se ei ole mikään peruste. Se on aivan sama peruste, jos me vaatisimme vaikka nyt sairaanhoitajilta sitä, että he osaisivat kaikki lento-onnettomuuksien potilaat hoitaa hyvin, jos sellainen elämäntilanne joskus kohdalle sattuu työssä ollessa. Ei se ole mikään peruste, että me vaikeutamme kaikkia muita toimenpiteitä yhden luvun takia. Esimerkiksi liito-oravan, joka on ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

vioitu moneen kertaan, todellista määrää ei taida kukaan tietää. Aikanaan niitä oli yli 300 000 paria muistamani mukaan, ensimmäiset arviot, ja sitten kun nämä arviot ovat asianosaisten itsensä tekemiä elikkä kun nämä erilaisten luonnonsuojelujärjestöjen edustajat ne arviot tekevät — ovat toki tiedemiehiä, en sitä väheksy, mutta kuitenkin ovat jollakin lailla asianosaisia — niin en nyt ihan aina luota niihin arvioihin, että ne ovat millilleen oikein.

Mutta tärkeää olisi huomata se, että me emme rajoita taloustoimintaa liikaa. Ilomantsissa on liito-oravaesiintymä alueella, jolla yhdellä puolella on ampumarata, toisella puolella on koulu, jossa 400 oppilasta käy koulua, yhdellä puolella on ampumarata, jossa ammutaan, yhdellä puolella pyörii jatkuvasti voimalaitos, jossa 24 tuntia turbiini pauhaa. Liito-orava pärjää siinä keskellä erinomaisesti. Me itse olemme tehneet nämä ongelmat, ja niitä käytetään poliittisena iskuvälineenä tavallisia ihmisiä vastaan ja heidän omaisuudenhoidossaan. Tästähän tässä oikeasti on kysymys.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja ministeri Tiilikainen, kolmisen minuuttia.

20.02 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Mielenkiintoista keskustelua kaiken kaikkiaan, ja katsotaan, mihin kaikkeen ehdin kommentoida.

Aloitan valiokunnan puheenjohtaja Hassin huolesta liittyen juuri tähän liito-oravien merkitsemiseen. Hassi on siinä oikeassa, että alun perin tämä merkintävelvoite otettiin juuri oikeusturvan kannalta. Täällä salissa näen useita edustajakollegoita, Kiviranta, Leppä — oltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa aikoinaan tätä haluamassa juuri oikeusturvan kannalta. Se oli kymmenen vuotta sitten. Kuten edustaja Hoskonen totesi, metsäammattilaiset ovat tänä aikana oppineet, miten leimikoita, joiden lähellä liito-oravat ovat, rajataan ja miten toimitaan. Ja kuten sanottu, ei tarvitse enää lähteä joka kohteelle, mutta ely-keskukset ovat edelleen velvoitettuja sitä neuvontaa antamaan, jos halutaan varmistaa, että ei tule niitä virheitä, mistä edustaja Halmeenpää täällä mainitsi. Niitäkin on toki sattunut. Tämä ei vaikuta siihen, että edelleenkin lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu.

Ja tämä uhanalaisuusluokitus, mistä käytiin värikäs keskustelu: Voin lohduttaa, että sekä edustaja Heinonen että Halmeenpää, te molemmat olette aivan oikeassa. Toivottavasti myös keskenänne löysitte sen yhteisen sävelen, eli uhanalaisuusluokituksessa on vain erilaisia luokkia: liito-orava on muuttunut vähemmän uhanalaiseksi, eli se on enää silmällä pidettävien listalla. Ja olisi oikeastaan mukavaa, että vaikkapa tuo eduskunnan ympäristökerho järjestäisi semmoisen ekologian peruskurssin, missä määritettäisiin tätä uhanalaisuutta. Se nimittäin riippuu siitä kannan koosta, populaation levinnäisyysalueen yhtenäisyydestä tai pirstoutuneisuudesta, eläimen luontaisesta lisääntymisnopeudesta plus sitten siitä kannan kehityksestä: onko se vähenemässä tai kasvamassa nopeasti vai hitaasti. Eli näitten eri tekijöitten summa on sitten tuo luokitus, mikä kertoo karkeasti sen tilanteen. Siinä mielessä hedelmällinen ja hyvä keskustelu, mutta kehotan menemään vielä syvemmälle tässä mielenkiintoisessa aiheessa.

Edustaja Hassi otti tärkeän jutun tästä digitalisaatiosta, mihin moni muukin täällä viittasi. Nyt hallitus tavoittelee sitä, että paitsi että metsävaratietoa muutetaan entistä ajantasaisemmaksi ja sähköisemmäksi, niin näihin samoihin tietokantoihin tulisi myös tämä ympäristötieto, jotta tiedetään, missä niitä liito-oravia on, että sieltä digikartoilta metsätaloussuunnitelmia tehtäessä löytyisi se tieto, jotta niitä vahinkoja sitten sattuisi vähemmän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 2/2016 vp

Tämä on erittäin tärkeää, että se ympäristötieto on käytettävissä eikä ole vain sillä tavalla, että sitten kun joku on mennyt vikaan, niin huomataan, että aha, tuolla olikin jotain.

Niitä säästöjä, mitä tällä lakiesityksellä saavutetaan, muun muassa Metsähallitus tuon merkitsemisen vähentämisen osalta varmasti tarvitsee kansalaisille virkistyspalveluja järjestääkseen.

20.06 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa rouva puhemies! En tuhlaa yhteistä aikaamme enää pitempään uhanalaisuusluokituksen pohdintaan, mutta jotta nyt eduskunnan pöytäkirjoihin ei jäisi virheellisiä lukuja siitä, mitä tuo uhanalaisuus tarkoittaa, niin kyllä me tuossa edustaja Heinosen kanssa yhteisymmärryksessä totesimme asian tarkistettuumme, että Suomen luonnonsuojeluasetuksen mukaan siellä asetuksessa lueteltuna meillä on maassa yhteensä 1 410 uhanalaista eliölajia linnut, nisäkkäät, kaikki muutkin mukaan luettuna ja osa niistä on eri tavoin uhanalaisia, jotkut enemmän, jotkut vähemmän.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.